

Az öregember meg a fia*

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy öregember, annak volt egy fia. Olyan szegények voltak, hogy gyakran semmi harapnivaló nem akadt a házban. Volt egy öreg tehenük. Egy nap így szólt az öreg a fiához:

– Ez a tehen olyan öreg, akárcsak én, nem vesszük már semmi hasznát. Vidd el holnap a vásárba, add el, amennyiért tudod, legalább egyszer tudjunk valami ennivalót venni.

– Ne félj semmit, édesapám, majd én holnap elviszem és eladom – mondta a fiú.

Másnap kora reggel útnak is indult a tehenel. Ment, mendegélt. Útközben találkozott egy emberrel.

– Te biztos idevalósi vagy, megvehetnéd ezt a tehenet. Igaz, hogy már kissé öreg, de ha jól tartod, még hasznát veheted.

Az az ember a környék legnagyobb szélhámosa volt. „Jól becsapom én ezt a fiút” – gondolta magában.

– Te is látod, milyen vén ez a tehen! Munkára se lehet már fogni, és a húsát se lehet megenni. Az egyik zsebem teli van lóbabbal, azt mind neked adom, te meg nekem adod a tehenet – mondta, a fiú meg, aki nem értett az üzlethez, elfogadta az ajánlatot, és a maroknyi lóbabért odaadta a tehenet, azután hazatért a falujába.

– Csak ez a kis lóbab maradt a tehen árából? – kérdezte az apja, amikor a fiú azt mondta, hogy eladta a tehenet.

– Ezért a lóbabért adtam el a tehenet, nem pénzért, édesapám – magyarázta a fia. Ezt hallván az öreget azon nyomban megütötte a guta. Mit tehetett a fiú? Féltetett három lóbabot, a többit megette. A három lóbabon kívül nem volt semmi ehető a házban. Mikor már nagyon éhes volt, a három lóbabbal odament a kúthoz, hogy megeszzi, az evés után meg vizet húz magának. Két lóbabot meg is evett, a harmadik azonban beleesett a kútba. Erre megjelent előtte egy dzsinn.

– Mi a baj, fiú? – kérdezte.

A fiú azt mondta, hogy éhes, mire a dzsinn egy terülj, terülj, asztalkát varázsolt elé. A fiú enni kezdett, de alig kóstolta meg az egyik tányéron illatozó ételt, elfogta a félelem, hogy mi lesz, ha a szultán hírére veszi az asztalnak. Biztos el fogja venni tőle. Hívta hát a dzsinnt, és elmondta, mitől tart. Erre a dzsinn egy furkósbotot adott neki.

– Ha azt mondod, hogy „Üssed, üssed, botocskám!”, elver bárkit, aki ártani akar neked.

A fiú boldogan megköszönte a furkósbotot. Ettől fogva annyit evett, amennyit csak akart. Titokban persze annak is nagyon örült, hogy van egy csodás furkósbotja.

* Török népmese, elmondta Cemile Gazi, 20 éves, Cipruson. Megjelent Oğuz M. Yorgancıoğlu *Masallar – Kıbrıs Türk Folklorundan Derlemeler (Mesék – Gyűjtések a ciprusi török folklórból)*, Magosa, 1998 c. kötetében.

Az efféle boldogságnak azonban hamar híre megy. Eljutott a hír még a szultán fülébe is. Azon nyomban elküldte az embereit, hogy hozzák el az asztalkát.

– Üssed, üssed, botocskám! – parancsolta a fiú, mire a furkósbot alaposan elpáholta a szultán embereit. Kékre-zöldre verve kullogtak vissza a palotába, és elmondták, hogy mi történt, a szultán azonban nem hitt nekik. Másnap el is ment megnézni, mi az igazság, de miután ő is megkapta a furkósbottól a magáét, belátta, hogy erőszakkal nem megy semmire, ezért megpróbált a fiúval egyezkedni.

– Neked adom, fiam, a lányomat, ha nekem adod a furkósbotot.

A fiú örömeiben máris átadta neki a botot, a szultán azonban nyomban kiadta a parancsot:

– Üssed, üssed, botocskám! – mire az jól elagyabugyálta a régi gazdáját.

A veréstől viszont megjött a fiú esze. Elhatározta, hogy visszaadja a kölcsönt a szultánnak, visszaszerzi a terület, terület, asztalkát és a furkósbotot, a lányt meg feleségül veszi. Elment megint a kúthoz, és a dzsinnek elmesélte, hogy mi történt.

– Növessz szarvakat a szultán fejére, engem meg változtass beszélő tyúkká! Bosszút akarok állni! – fejezte be szavait.

A dzsinn teljesítette a kérését.

Másnap a szultán valami furcsát érzett, amikor fölébredt, hát szarvak nőttek a fején! Nagy kalapokat csináltatott gyorsan magának, hogy a nép ne tudja meg, mi érte. Ugyanakkor azonban egy tyúk tűnt fel az utcákon, és azt ismételtette városszerte, hogy a szultánnak szarva nőtt, azért hord kalapot. Eleinte senki sem hitt neki, a tyúk azonban azt is hozzátette, hogy nem tudják megnézni, mert a szultán szégyenében ki sem mer jönni a palotából. Amikor a szultán emberei mindezt visszamondták uruknak, a szultánt mérgében megütötte a guta. Ezzel vége lett a varázslatnak: a tyúk visszaváltozott, s a fiú feleségül vette a szultánkisasszonyt.

Ők boldogok lettek, én meg eljöttem.

Tasnádi Edit fordítása